

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Θρησκεία και σύγχρονος άνθρωπος

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4 ΑΞΙΕΣ

Α ΓΕΛ & Α ΕΠΑΛ

Α ΘΕ 4.1 Ελευθερία

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Το αίτημα της ελευθερίας σε διάφορες καταστάσεις

Βρυζάκη, Θ. Η έξοδος του Μεσολογγίου (1855).
Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Ντελακρούά, Η Ελευθερία οδηγεί το λαό, 1830

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Το αίτημα της ελευθερίας σε διάφορες καταστάσεις

Φοιτητές προβάλλουν το αίτημα της πολιτικής ελευθερίας

Δεσμά

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Στέρηση ελευθερίας

Pawel Kuczynski The Truth about Social Media

- Στα σωφρονιστικά ιδρύματα τα παράθυρα βρίσκονται πολύ ψηλά και είναι μικρά. Θα ήταν αβάσταχτο οι φυλακισμένοι να μπορούν να βλέπουν τον έξω κόσμο, τη φύση, καθετί ζωντανό, και αυτοί να είναι εγκλωβισμένοι μέσα δίχως τη δυνατότητα να βγουν.

Το αυτεξούσιο του προσώπου ως βάση της χριστιανικής ανθρωπολογίας

Ψηφιδωτό από το Μονρεάλε της Σικελίας, 13ος αι.

- [Γεν 1,26](#): «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν».
- «Και δημιούργησε τον άνθρωπο αναμάρτητο στη φύση του και αυτεξούσιο στη βούλησή του. Όταν λέω αναμάρτητο, δεν εννοώ ότι ο άνθρωπος δεν υποπίπτει σε αμαρτία. Διότι μόνον το θείο δεν το αγγίζει η αμαρτία. Εννοώ ότι η διάπραξη της αμαρτίας δεν βρίσκεται μέσα στη φύση του αλλά περισσότερο στην ελεύθερη βούλησή του...» Ιωάννης Δαμασκηνός, Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, MPG 94:924B.

Το αυτεξούσιο του προσώπου ως βάση της χριστιανικής ανθρωπολογίας

- [Ρωμ 7, 15-20](#): «Έτσι, δεν ξέρω ουσιαστικά τι κάνω· δεν κάνω αυτό που θα 'θελα να κάνω αλλά, αντίθετα, ό,τι θα 'θελα να αποφύγω. Κάνοντας όμως αυτό που κατά βάθος δε θέλω, αναγνωρίζω έμπρακτα πως οι εντολές του νόμου είναι σωστές. Έτσι φτάνω πια στο σημείο να μη διαπράττω εγώ ο ίδιος το κακό αλλά η αμαρτία, που έχει εγκατασταθεί μέσα μου. Η ίδια η συνείδησή μου μαρτυρεί γι' αυτό: Δεν κατοικεί μέσα μου, δηλαδή στο είναι μου, το καλό. Απόδειξη είναι πως εγώ θέλω να κάνω το καλό, δεν βρίσκω όμως τη δύναμη να το μετατρέψω σε πράξη. Κι έτσι, δεν κάνω το καλό που θα 'θελα, αλλά υπηρετώ το κακό, που δεν το θέλω. Αν όμως κάνω αυτό που δε θέλω, τότε την πράξη μου δεν την καθορίζω πια εγώ αλλά η αμαρτία, που έχει θρονιαστεί μέσα μου».

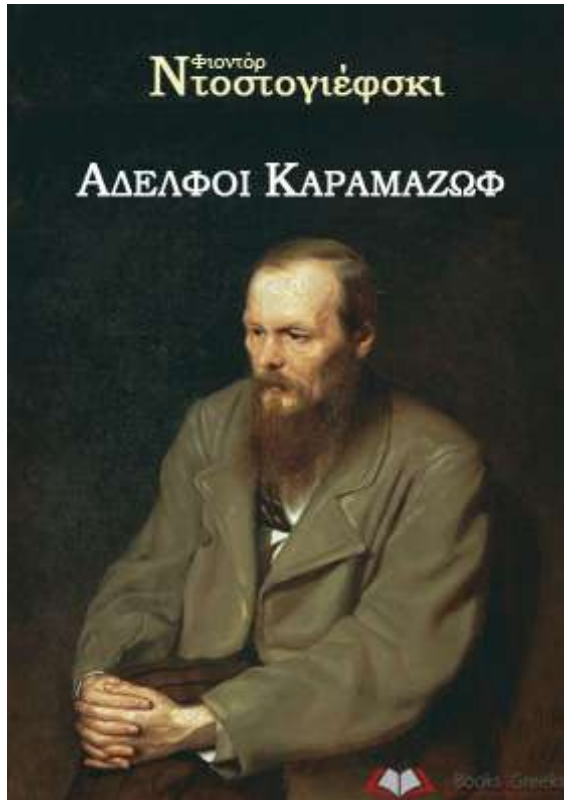
Ο Θεός ως ελευθερωτής και πηγή ελευθερίας

- Φ. Ντοστογιέφσκι , Αδελφοί Καραμαζώφ, κεφ. 5ο, [Ο μονόλογος του Μεγάλου Ιεροεξεταστή](#)
- «[...] Θυμήσου την πρώτη ερώτηση, την έννοιά της, αν όχι ακριβώς τα λόγια: Θέλεις να πας στον κόσμο με αδειανά χέρια κηρύσσοντας στους ανθρώπους μια ελευθερία που η φυσική τους βλακεία και η φυσική τους προστυχιά δεν τους αφήνουν να την καταλάβουν, μια ελευθερία που τους φοβίζει, γιατί δεν υπάρχει και δε θα υπάρξει τίποτε πιο ανυπόφορο απ' αυτή για τον άνθρωπο και την κοινωνία;»

Θέματα για συζήτηση

- Αναλύστε το κείμενο του Ντοστογιέφσκι [Ο μονόλογος του Μεγάλου Ιεροεξεταστή](#) απαντώντας στα ερωτήματα:
- α) Πώς φαντάζεται τον Ιησού ο Μέγας Ιεροεξεταστής;
- β) σε ποια σημεία η εξουσία που εκπροσωπεί ο Μέγας Ιεροεξεταστής έρχεται να «διορθώσει» το έργο του Ιησού;

Η ελευθερία ως προσωπική επιλογή και ως κοινωνική κατάσταση

Ο Θεός δεν δημιούργησε ρομπότ

- Όπως συνήθιζε να λέει ο Paul Enokimov, ο Θεός μπορεί να κάνει το κάθε τι εκτός από το να μας αναγκάσει να τον αγαπάμε. Ο Θεός επομένως δεν εδημιούργησε ρομπότ που θα τον υπάκουαν μηχανικά αλλά αγγέλους και ανθρώπινες υπάρξεις προικισμένες με ελεύθερη εκλογή. Και μ' αυτό, για να θέσουμε το ζήτημα με ανθρωπομορφικό τρόπο, ο Θεός ριψοκινδύνευσε: γιατί μαζί με αυτό το δώρο της ελευθερίας δόθηκε επίσης και η δυνατότητα της αμαρτίας. Αλλ' αυτός που δεν θα ριψοκινδυνεύσει δεν αγαπάει. Δίχως ελευθερία δεν θα υπήρχε αμαρτία. Αλλά δίχως ελευθερία ο άνθρωπος δεν θα ήταν εικόνα του Θεού. Δίχως ελευθερία ο άνθρωπος δεν θα μπορούσε να επικοινωνήσει με τον Θεό με μια σχέση αγάπης.

- Ware, Κάλλιστος, Επισκ. Διοκλείας (7 1982). Ο Ορθόδοξος Δρόμος. Αθήνα: Επτάλοφος, σ. 68-69.

Η αλληγορία του Σπηλαίου από το 7ο κεφάλαιο της Πολιτείας του Πλάτωνα

- Πόσο αληθινός είναι ο κόσμος μας; Πόσο αυθεντικοί είναι οι άνθρωποι; Είμαστε άραγε αυτοί που νομίζουμε;
- Ο μύθος του Σπηλαίου είναι μια πολλαπλή αλληγορία κατά την οποία ο Πλάτωνας αναπτύσσει τον δικό του κόσμο ιδεών.

Σχολιάστε την εικόνα

Ο Κόσμος της Χριστίνας του Άντριου Γουάιεθ

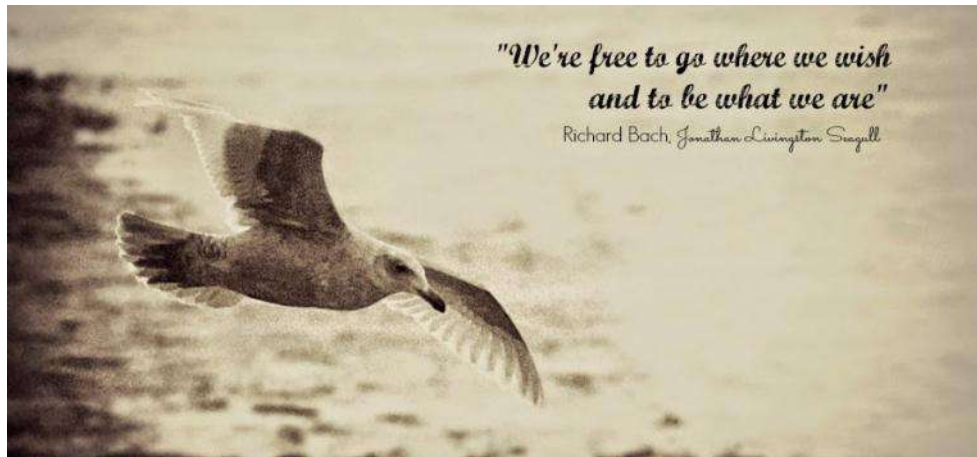

*Christina's World (1948) – Andrew Wyeth,
Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη*

- Η Άννα Χριστίνα Όλσον, ένα κορίτσι με ειδικές ανάγκες, δίνει την έμπνευση στον Αμερικανό ζωγράφο Άντριου Γουάιεθ να δημιουργήσει τον πίνακα «Ο Κόσμος της Χριστίνας», ένα έργο που αποπνέει μυστήριο, μοναξιά, αλλά και πάθος για τη ζωή.
- Άντριου Γουάιεθ: «Με αυτόν τον πίνακα ήθελα κατά κάποιον τρόπο να αποδώσω δικαιοσύνη στην εξωπραγματική κατάκτηση μιας ζωής που οι περισσότεροι άνθρωποι θα αντιλαμβάνονταν ως απελπιστική και άχαρη. Αν με κάποιον τρόπο κατάφερα να ζωγραφίσω το έργο έτσι ώστε ο θεατής του να αντιληφθεί πως ο κόσμος της Χριστίνας μπορεί να είναι περιορισμένος λόγω σωματικής ανεπάρκειας, αλλά αυτό δεν ισχύει και για το πνεύμα της, τότε πέτυχα αυτό που ήθελα».

Ο Γλάρος Ιωνάθαν

- «Ο «Γλάρος» του R.Bach είναι ένα από τα συγκινητικότερα βιβλία που κυκλοφόρησαν ποτέ, ένα μοναδικό παραμύθι που ξεφεύγει από την προσγειωμένη και ανιαρή καθημερινότητα, ένα πέταγμα που σε προκαλεί να αφήσεις τον φόβο πίσω σαν κακή ανάμνηση, και μέσα από τις σελίδες του γεύεσαι, οσφρίζεσαι και βλέπεις ένα από τα πιο θεμελιώδη και θεωρητικά αναφαίρετο δικαίωμα του ανθρώπου στην ζωή: την **ελευθερία**.
- Την ελευθερία της ψυχής, την ελευθερία των επιλογών, την ελευθερία των πτήσεων στα όνειρα και στην περιπέτεια και γνώση που λαχταρά το ανθρώπινο πνεύμα.

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Το Άγαλμα της Ελευθερίας, Νέα Υόρκη

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Χριστός Λυτρωτής, Ρίο ντε Τζανέιρο

Τα «Ανθρωπάκια» του Γιάννη Γαϊτή

Έλληνας ζωγράφος, χαράκτης και γλύπτης μάς διδάσκει πώς να μη γίνουμε πλήθος.

Η δολοφονία της ελευθερίας

Ένα από τα αντισυμβατικά του έργα του Γιάννη Γαϊτή που απεικονίζει 14 στρατιωτικούς να σημαδεύουν με όπλα ένα λευκό περιστέρι, παγκόσμιο σύμβολο της ειρήνης.

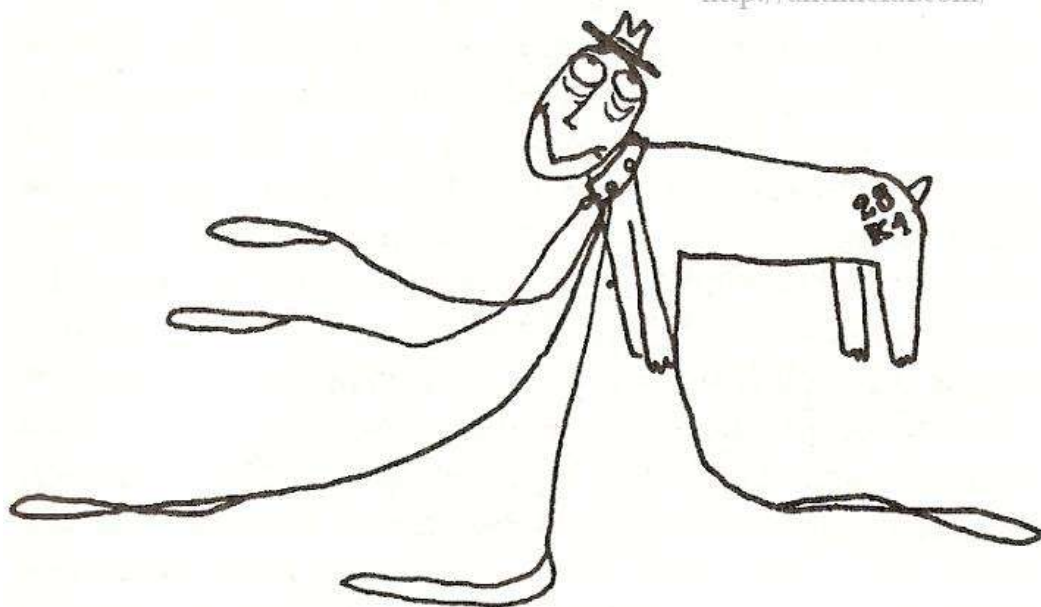
Τα «Ανθρωπάκια», μορφές που δεν έχουν ατομικά χαρακτηριστικά και έχουν πανομοιότυπο ντύσιμο με ριγέ κοστούμι και καπέλο, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη μαζοποίηση του σύγχρονου ανθρώπου.

Σκίτσα από το βιβλίο Άκου Ανθρωπάκο του Βίλχελμ Ράιχ

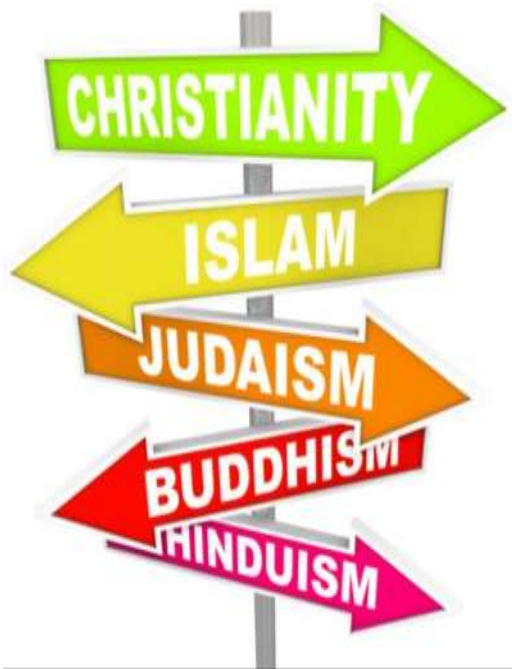
«Εσύ μονάχα μπορείς να
γίνεις ελευθερωτής του
εαυτού σου!»

Η «ελευθερία να είσαι σκλάβος του καθενός»

«Ο πόνος είναι η μοναδική αιτία για να αποκτήσει συνείδηση της
ελευθερίας ο άνθρωπος», Φ. Ντοστογιέφσκι

Θρησκευτική ελευθερία

Καταπάτηση θρησκευτικής ελευθερίας

- Εκατό ως εκατόν πενήντα εκατομμύρια χριστιανοί στον κόσμο στερούνται το δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.
- Η δίωξη για θρησκευτικούς λόγους μπορεί να εκδηλώνεται με διάφορες μορφές.
- Μπορεί να είναι διαθρησκευτική (με στόχο τους πιστούς ή τις κοινότητες διαφορετικών θρησκειών), ενδοθρησκευτική (στους κόλπους της ίδιας θρησκείας, με στόχο διάφορες αιρέσεις ή στους κόλπους της ίδιας αίρεσης) ή συνδυασμός και των δύο.

5. Δικαίωμα ...

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Ελευθερία

Θέλει αρετή και
τόλμη η ελευθερία

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΑΣΦΑΛΕΙΣ

Ελευθερία

«Δεν υπάρχουν παρά δύο σκοποί: η αγάπη και η ελευθερία».

Νίκος Εγγονόπουλος

